

Shidduch Pictures

Show# 315 | Mar 20th 2021

תורת משה בראשית פרק כז פסוק יט

אנכי עשו בכורך. י"ל לפמ"ש בספרים שיש בלבוש צדיקים קדושה ללבוש אותם, א"כ גם בהיפך כן, וע"י שהי' ליעקב עכשיו בגדי עשו הי' נכון להוציא לשון דמשתמע לתרי אפי. - ומכאן י"ל רמז למ"ש המג"א סי' תע"ב סק"ב בשם מהרי"ל להשתמש בליל פסח במשכונות של עכו"ם, כי הי' אז ליל פסח כמ"ש רש"י ושאלה הבגדים של עשו ליעקב שלא מדעתו.

שיז | אליהו | שכר ועונש | מנחת

עוד י"ל ונקדים קודם מה טעם צרכו ינחק ליעקב בטל, ידוע שאותו היום היה פסח דלכן צוה לו רבקה ליקח שני גדיים אחד לקרבן פסח ואחד לחגיגה כאומרם ז"ל (פדר"א לב) כו', ולכן צרכו ינחק בטל שבפסח שואלין על הטל.

ושמעתי מפי זקן חכם שיעקב נתן לינחק אפיקומן אחר האכילה, יזהו כונת

הפסוק (בראשית טו) **בא אהין צמרמה**, במרמ"ה עולה אפיקומן קניג, וכונתו היתה צוה כדי שאם יביא עשי אחריו לאכול שלא יוכל עוד ינחק לטעום ממנה מאחר שכבר אכל אפיקומן, ע"כ.

שיירי מנחה:
קנג. במדרש פליאה, בא אחיך וגו', הוציא אפיקומן והראה לו.

ביאור הגאון

פרקא

תניינא

ר"א ז"ל ק"ן

גולגלתא נטיף עד כהאי מולא כמה דלוקימגא :
 [ואמר] כאן (מלי טלה) ובע"ק אמר בפ"א (מליא
 טלא) כו' ששם הטל בסוף הגולגלתא משא"כ כאן
 דנטיף מע"ק ע"ו . והכל על לשון המקרא [גיד ה']
 ראשו בהם פו . שראשי גמלא
 טל . קיטחי רסיסי לילה שהוא
 ע"ג הראש ושערות .
תלת עד (ביה) . היא
 שלשה חללי מוחא
 תב"ד דז"א ששם שלשה אותיות

מצחא דלא נהיר קטמותא
דעלמא בר כד רעוא אשנא
 בה. (ד) .

עיינין

בשעתא דלוחין כו' ובדף ק"מ ע"א זכאנא ה"י
 חכמתא דאחכליל בחרבע עד לאור נלמות ובח"ז דף
 רז"ג ע"א בגלגלתא דרישא הל"ין עד ופלא אשכח
 באינון קינין ושערין דרישא וכפ' משפט שם כהאי
 רישא חל"ין שערין עד ופלא
 מית מעתיקא בתימחא
 קדישא : וכל אלו תקינין
 צהיפין מע"ק ששם כעמר
 גקי וכאן שמורות וכן כולס -
 ואמר שם בתיקנין קרומא
 דחזירא זכאן אמר תלת חל"ין משום דבע"ק
 מוחא סתים זאין נגלה בי אס ע"י קרום דאודכין
 דקרום שם לא פסיק משא"כ כאן שקרומא דיקק
 ואחפסק כמ"ש בח"ר דף קכ"ח ע"ב בחללא
 דגולגלתא עד ברישומי אסוון ח"ד ובדף קל"ו ע"א
 שם וזהו ג"כ החילוק בשגי דרכים מן ע"ק . ועוד
 כי שם חלל א' וכאן שלשה . וכן בגלגלת שם גלגלתא
 חזורה וכאן בסטרוי ונק' גלגלתא הקיפא במ"ש בח"ר
 ובח"ז ככ"ל - וכן הטל שם בחוכו וכאן עליו ושם
 רב חזר ואין אודס כיכר צו וכאן חרי גווי . וכן
 באותיות שם לא אחגליין וכאן אהגליין . ושם
 בקרומא אין שם רק יו"ד כמ"ש שם וכאן תלת .
 וכן ד' חלוקים בשערות ככ"ל . (ואמר עקימין)
 כמ"ש למטה דמוקבין דאודיין עקימין הן . ועוד
 בשערות בע"ק הן גקי דלא אסתבך ולא נפקין דא מן
 דא משא"כ כאן . חוד ממכיו עלמיו שכלל התיחונים

י"הו כמ"ל בגלגלס' אשכחכו בד אחגלי' לזעיר כו'
 וכמ"ל פ"א דג' אותיות י"הו"ו הן כמ"ל
 אחתא ומודעתא כו' כיהי כלא כו' : וכמ"ש בח"ר
 ד' קל"ו ע"א בחללים דגולגלס' ג' חל"ין עד אחפסקין
 ואחפסקין ושם דף ק"מ ע"א תלת מוחי . דהו עד
 דגולגלתא דרישא . ובח"ז דף רל"ב ע"ב בחללא
 דגולגלס' עד גהכנו עלילות ודאי וריל דבאכפוי כיכ'
 חזר וסומק כמ"ש (שם) דודי גח ואדום והן סימני
 א"חא אבא טופן לבן כו' זאמא אדום וזהו לו נחמו
 טגילות מלך ח"ג עם חסיד כו' ועם עקש כו' (תהלי'
 י"ח) והוא אמר אכא אחיו ברמאות כו' . שנאמר
 עם **עקש** כו' והוא מלך רבקה וזהו כי בן רבקה הוא
 ושם דף רפ"ט ע"ב אחגליף האי חכמה ואפיק חד
 גהכא עד וכלא גהיר מאחר סד . וזהו יר"ן שהן
 ג' מוחין . שהן מחב"ד עלאין ולכן גם במג"ת יה"ו
 כידוע . וכולס ממ"ש כמ"ש שם :

רמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק ג הלכה י

כל המשים על לבו שיעסוק בתורה ולא יעשה מלאכה ויתפרנס מן הצדקה הרי זה חלל את השם ובזה את התורה וכבה מאור הדת וגרס /וגרם/ רעה לעצמו ונטל חייו מן העולם הבא, לפי שאסור ליהנות מדברי תורה בעולם הזה, אמרו חכמים כל הנהנה מדברי תורה נטל חייו מן העולם, ועוד צוו ואמרו אל תעשם עטרה להתגדל בהן ולא קרדום לחפור בהן, ועוד צוו ואמרו אהוב את המלאכה ושנא את הרבנות וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטילה וגוררת עון, וסוף אדם זה שיהא מלסטם את הבריות.

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן קטז

בענין קבלת פרס לפרנסתם מהכוללים כדי שיוכלו להתגדל בתורה

הנה בדבר ת"ח הרוצים להתעסק בתורה ולהחכים בה בידיעת התורה בכמותה ואיכותה ונהנים לפרנסתם ממה שנוטלים פרס בכוללים וכן הרבנים הנוטלים פרס והמלמדים עם תלמידים וראשי הישיבות הנוטלים פרס לפרנסתם אם שפיר עבדי או שיש מה להרהר אחר זה ויהיה מדת חסידות שלא להתפרנס מזה אלא ממעשה ידיו. הנה ודאי שפיר עבדי דכן איפסק ברמ"א יו"ד סימן רמ"ו סעיף כ"א שאפילו בריא מותר ומותר לחכם ולתלמידיו לקבל הספקות מן הנותנים כדי להחזיק ידי לומדי תורה שע"ז יכולין לעסוק בתורה בריוח. והש"ך סק"כ הביא אף מהכ"מ שפסק כן אפילו אם נימא שאין כן דעת הרמב"ם משום שכל חכמי ישראל קודם זמן רבנו ואחריו נוהגין ליטול שכרם מהצבור, ואף אם לדינא הלכה כרמב"ם הסכימו כן חכמי הדורות משום עת לעשות לה' הפרו תורתך שאילו לא היה פרנסת הלומדים והמלמדים מצויה לא היו יכולין לטרוח בתורה כראוי והיתה התורה משתכחת מישראל ובהיותה מצויה יוכלו לעסוק ויגדיל תורה ויאדיר והוא לשון הכ"מ בפ"ג מת"ת ה"י בסופו. וכן הביא ממהרש"ל שכתב ואמת שאם לא כן כבר היתה בטלה תורה מישראל כי א"א לכל אדם לעסוק בתורה ולהחכים בה וגם להתפרנס ממעשה ידיו, ומסיק יותר דעון הוא בידו אם לא יקבל מאחרים אפילו יודע חכמה ומלאכה שיוכל ליגע בה ולהרויח כדי לפרנס את ביתו בוז יבוזו לו באהבת התורה ולומדיה כי א"א שיבטל מלמודו עיין שם, ולכן הוא דין ברור ופשוט שנתקבל בכל הדורות אם מדינא אם מתקנה דעת לעשות לה' הפרו תורתך שמותר לעסוק בתורה ולהתפרנס מקבלת פרס או ממה שהוא מלמד תורה לאחרים או שהוא רב ומורה הוראה, ואין להמנע מזה אפילו ממדת חסידות. ואני אומר כי אלו המתחסדים מצד שיטת הרמב"ם הוא בעצת היצה"ר כדי שיפסיק מללמוד ויעסוק במלאכה ובמסחר וכדומה עד שלבסוף הם שוכחים אף המקצת שכבר למדו ואינו מניחם אף לקבוע זמן קצר לת"ת, כי אם הראשונים כמלאכים אמרו שא"א לעסוק בתורה ולהחכים בה כשיעשה מלאכה להתפרנס ממעשה ידיו, כ"ש בדורנו דור יתמא דיתמי וגם אין לנו הנשים צדקניות שירצו לסבול עוני ודחקות כבדורותם, שודאי א"א לשום אדם להתגאות ולומר שהוא יכול לעשות מלאכה ולהחכים בתורה. לכן לא יעלה על מחשבתך עצת היצה"ר שיש בקבלת פרס דלומדים בכוללים ופרס דרבנים ומלמדים וראשי ישיבה איזה חטא וחסרון מדת חסידות, שהוא רק להסית לפרוש מן התורה. ומי יתן והיו נמצאים אנשים מתנדבים לפרנס הרבה ת"ח היו מתרבים בני תורה גדולי ישראל ובעלי הוראה כרצון השי"ת שאין לו בעולמו אלא ד' אמות של הלכה.

Rabbi Plotnick

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף עה עמוד א

אמר רב יהודה אמר רב: מעשה באדם אחד שנתן עיניו באשה אחת, והעלה לבו טינא. ובאו ושאלו לרופאים, ואמרו: אין לו תקנה עד שתבעל. אמרו חכמים: ימות, ואל תבעל לו. - תעמוד לפניו ערומה? - ימות ואל תעמוד לפניו ערומה. - תספר עמו מאחורי הגדר? - ימות ולא תספר עמו מאחורי הגדר. פליגי בה רבי יעקב בר אידי ורבי שמואל בר נחמני. חד אמר: אשת איש היתה, וחד אמר: פנויה היתה. בשלמא למאן דאמר אשת איש היתה - שפיר. אלא למאן דאמר פנויה היתה מאי כולי האי? - רב פפא אמר: משום פגם משפחה. רב אחא בריה דרב איקא אמר: כדי שלא יהו בנות ישראל פרוצות בעריות. ולינסבה מינסב! - לא מייתבה דעתיה, כדרבי יצחק, דאמר רבי יצחק: מיום שחרב בית המקדש ניטלה טעם ביאה וניתנה לעוברי עבירה, שנאמר מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם.

תלמוד ירושלמי מסכת שבת פרק יד הלכה ד

כהדא חד בר נש רחם איתא ביומי דרבי אלעזר וסכן. אתון שאלון ליה מהו תיעביד קומוי וייחי. אמר ימית ולא כן. מהו ישמע קלה ולא ימות. אמר ימית ולא כן. מה הוות. רבי יעקב בר אידי ור' יצחק בר נחמן. חד אמר אשת איש. וחורנה אמר פנויה. מאן דאמר אשת איש ניחא. ומאן דאמר פנויה והא בר כיחא נגרא רחם איתא ביומוי דר' אלעזר ושרא ליה. כאן בפנויה וכאן באשת איש. ואפי' תימר כאן וכאן בפנויה. תיפתר שנתן עיניו בה עד שהיא א"א. ואית דבעי מימר איתא רבה הוות ולא מנסבא. וכל מה דהוא מעבד באיסור הוה מעבד. בגין כן אסר ליה.

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן קע"ד ענף ג

וראיית החכמת שלמה מטעם ר"פ באיסור לבעול פנויה להתרפא משום פגם משפחה בסנהדרין דף ע"ה שפרש"י שהיו בושין בדבר ג"כ אינו כלום, דהא הוא דין הנאמר מצד החומרא שבגילוי עריות שיהרג ולא יעבור וימות ולא יתרפא שהרי בענין זה איירי שם כל הסוגיא וכן ברמב"ם נאמר דין זה בפ"ה מיסוה"ת ה"ט בענין מסירות נפש בג' הדברים ואיסור להתרפאות בהן, ואם הוא מצד שאין מחוייבין להציל כשאינם לפי כבודו לא שייך למינקט דין זה בדיני מסירות נפש ואיסור רפואה בעריות, וגם הא הש"ך /יו"ד/ בסימן קנ"ז סק"י הביא שמזה ראייה דאף על לאו בעלמא יהרג ולא יעבור בע"ז וג"ע וש"ד, ואם הוא מצד בזיון משפחה שלא שייך אף לאיסור כלל, ואף לטעם ר"א בד"ר איקא משום גזירה ונימא שיש כח ביד חכמים לגזור אף ליהרג ולמות איזו ראייה היא. וגם לטעם ר"פ לא היה זה איסור אלא היתר ואדרבה יותר ראוי היה שלא יקפידו בני המשפחה, ולכן ברור שלא שייך זה לענין בזיון דענינים אחרים, וגם לא מצד גזירות חכמים דאולי אין כח כלל לגזור ליהרג ולמות שליכא זה בכל דיני התורה, אלא הוא משום דנחשב מאיסורי עריות שאין מתרפאין בהם, ופגם משפחה שבושין בזה כשאינן במשפחתם אף פנויה זונה כמו אם היה במשפחתם א"א זונה עושה להחשיב גם זה מתרפא בעריות, וכן ממה שאפשר לפרוץ מזה

בעריות יש להחשיב זה מתרפא בעריות, וכיון שנחשב מתרפא בעריות אסור אף שימות דגם באיסור לאו ואיסור דרבנן דבג"ע אסור אף שימות מזה כדהוכיח הש"ך מזה. ואף שהש"ך הביא התחלת המעשה שאיכא למימר שלא הביא אלא למ"ד שסובר דהיתה א"א מ"מ כיון שלא הזכיר דהוא למ"ד זה משמע דאף למ"ד פנויה הוא מטעם זה עצמו.

אבל נראה דבפנויה הוא רק לענין איסור להתרפאות דהוא מצד רצונו בהאיסור, שלענין זה אף שהוא ערוה רק מדרבנן לרוב השיטות ואף להרמב"ם דעל פנויה לוקה בלאו דקדשה הוא רק ערוה דחייבי לאוין, הוי זה כמתרפא בעריות דלענין הרפוי הוא אופן אחד עם עריות דאורייתא וכריתות דהטינא שעלתה בלבו מחמת רצונו בזנות הרי אפשר להיות גם בחי"כ ונמצא דהרפוי בזנות אף שבפעם הזה הוא בזנות דפנויה הרי זה ממש אפשר להיות בא"א ובחי"כ, ולכן שייך להחשיב רפוי זה אביזרייהו דעריות כיון דשם זנות הוא גם בפנויה כדחזינן מפגם המשפחה וממה שנפרצו מזה לעריות, ועל אביזרייהו איכא נמי איסור ימות ולא יעבור. אבל באנסוהו עכו"ם לבעול פנויה שאין הצלתו כשיבעול מצד שרוצה בזנות אלא בזה שעושה רצון המאנס ורק שמ"מ בג' עבירות דע"ז ג"ע וש"ד מחוייב ליהרג ולא לעבור לא שייך ביאות דכל הנשים האסורות לו להחשיבם כולוהו כענין אחד לומר על ביאות הפנויות שהן מדרבנן ועל האסורות רק בלאו שהן אביזרייהו דעריות דאורייתא וחיי"כ, שלכן כתב שפיר הש"ך בס"ק זה /ו"ד סי' קנז סק"י/ בסופו ומ"מ משמע דבערוה דרבנן לכו"ע יעבור ואל יהרג ופשוט הוא, ולא הוקשה לו כלל מהא דלחד מ"ד דפנויה היתה אמרו ג"כ דימות וכן איפסק הלכתא ברמב"ם שם אף שלרוב השיטות הוא רק דרבנן, משום דלענין העלה לבו טינא בשביל שרצונו בהעבירה נחשבו כל ביאות דזנות כענין אחד והוי הרפוי בזנות דפנויה אביזרייהו דרפוי גם מזנות דחיי"כ, אבל באנסוהו עכו"ם כל אשה הוא ענין בפני עצמה ולא שייך להחשיב אביזרייהו מזנות זו לזנות זו, ולכן בערוה דרבנן שהוא לרוב השיטות בביאת פנויה כשאנסוהו לבעולה יעבור ואל יהרג, ואיכא גם דסברי שאף בחייבי לאוין יעבור ולא יהרג כדסובר רעק"א וגליון מהרש"א /ו"ד סי' קנ"ז/ הביא כן גם מספר זרע אברהם ובברכי יוסף הביא גם כן מרמב"ח בספר תוס' יו"כ עיין שם. אך מ"מ שפיר הביא הש"ך ראייה דגם על אביזרייהו דלאו דלא תקרבו שהוא העמדת לפניו ערומה וחבוק ונשוק וכדומה יהרג ולא יעבור שהוא באנסוהו עכו"ם אף דבגמ' הא איירי ברפוי דהעלה טינא, דהא אם על הלאוין דבע"ז ג"ע וש"ד ליכא הדין דיהרג ולא יעבור רק על הביאה דהוא איסור הכרת דוקא לא היה לנו לאסור גם להתרפאות מהלאו דלא תקרבו דהא בכל איסורי התורה מתרפאין בסכנה ואף כשהסכנה באה לו מצד שנתאוהו להאיסור כגון בהריח בשר חזיר כדאיתא בכתובות דף ס"א אלא צריך לומר משום דעל הלאוין דעריות נמי יהרג ואל יעבור ואיסור לא תקרבו הוא לאו בערוה זו, אך ממילא יצא חלוק בבית פנויה וחייבי לאוין בין העלה טינא להתרפא בביתן ובהקרבות שימות ואל יעבור לחד מ"ד גם בפנויה, ובין אנסוהו עכו"ם לבעול פנויה וחייבי לאוין דיעבור ואל יהרג כדבארתי.

כ רבי מתיא בן חרש אומר הוי מקדים.
גם זו מענין הגולה למקום תורה הוי
מקדים. ויש מי שכתב הוי זנב לאריות ואני
מעיד שלא תהיה ראש לשועלים כי אם לאריות,
כי מהם תראה וכן תעשה. וראיתי כתוב הוי
זנב לאריות שזנב ארי ארי וראש שועל שועל,
ונכון הוא. הלא תראה כמה החמירו רז"ל
באותו מעשה (סנהדרין עה.) בהוא שהעלה
בלבו טינא שאפילו לספר עמה מאחורי הגדר
לא הניחוהו. וידוע שמתרפאים בדבר שיש בו
איסור כרת, ובחבוק ונשוק לא היה בהם כי אם
לאו, ובעמדה לפניו ערומה או ספור אחורי
הגדר לא היה כי אם גדר חז"ל, ואפילו הכי
אמרו ימות ואל יספר עמה אחורי הגדר, יען
היות הדבר ההוא זנב לזנב ארי, והוא גלוי
עריות:

Rabbi Goldberger

שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כא סעיף ג

מותר להסתכל בפנויה, לבדקה אם היא יפה שישאנה, בין שהיא בתולה או בעולה, ולא עוד אלא שראוי לעשות כן. אבל לא יסתכל בה דרך זנות, ועל זה נאמר: ברית כרתי לעיני ומה אתבונן על בתולה. (איוב לא, א).

שיטה מקובצת מסכת נדרים דף לב עמוד ב

שתי עינים ושתי אזנים וראש הגויה. אלו הוסיף לו לשלוט בהם כדי שלא יחטא שאלו החמשה נותנים תאוה ללב לחטוא. ואם יזכה מסייעין לו בתורה ובמצות וגם הם המסייעים לו להיות שולט עליהן שלא יחטיאוהו. מלך גדול. יצר הרע שהרוב שומעין לו ושולט בהן. יצר טוב שמנהיג עצמו במסכנות ובענוה. וגם השומעים לו מעשרה שליטים שבאלו עשרה אדם חוטא וזוכה והחכמה תעוז להדריכם בדרכי יושר. כי ההוא מעשה בחכם אחד שלח דמות פרצופו לחכם אחר שהיה מכיר בדמות הפרצופין. נטמן מפני מביעתותיה דההוא פרצוף לסוף שאל לו למה נטמן ממנו וענה אותו הפרצוף מאדם רע שאין כדמותו חמדן ונואף וליסטים ואין להביט אליו. והמביאו נתירא מלשוב אל אדניו עד ששלח אליו שלא ירא ממנו ושאל לו כל הענין. ואמר לו כל מה ששמע ולכן יראתי לשוב אליך. אמר בודאי אין חכם כמו אותו בעל הפרצוף שמן הכל אמר אמת שיצרי מגרה בי ומסית אותי לעשות כל זאת אבל החכמה שבי מונעת אותי מכל זה. והחכמה תעוז לחכם להדריכו בדרכי יושר. הרא"ם ז"ל:

תפארת ישראל מסכת קידושין פרק ד משנה יד יכין אות עז

טוב שברופאים לגיהנם. נ"ל דאין מאמר זה גנאי לרופא רק שבח הרופא המומחה, והוא על פי מה שמ"כ דבר נחמד שכשהוציא משה רבינו ע"ה את ישראל ממצרים, שמעו עמים ירגזון וגו', ויתמהו מאד על זה האיש משה, כי על ידו נעשו כל הגבורות והנפלאות האלו, ולכן התעורר מלך ערביי א' וישלח צייר מובחר לצייר תמונת המנהיג הגדול הזה ולהביאו אליו, וילך הצייר ויצויר תמונתו ויביאהו לפני המלך, וישלח שוב המלך ויביא ויאסף יחדיו כל חכמי חרשים אשר לו, וישאל להם לפשוט על פי פרצוף פניו של משה כפי המצוייר, לדעת תכונת טבעו ומדותיו, ובמה כחו גדול, וישיבו כל החכמים יחדו אל המלך ויאמרו, אם נשפט על פי ציור קלסתר פניו של האיש הזה המפורסם לגדול, נאמר לאדונינו כי הוא רע מעללים, בגאות וחמדת הממון ובשרירות הלב, ובכל חסרונות שבעולם שיגנו נפש אדם המעלה, ויקצוף המלך מאד ויאמר, מה זה, הכי תתעללו בי, הלא בכל אלה שמעתי מכל עבר ופינה בהפך מזה האיש הגדול, ויחרדו האנשים מאד, וישיבו את המלך בשפל קול התחנה, ויתנצלו א"ע הצייר והחכמים, כל א' בחסרון ידיעת חבירו, הצייר אמר, אני ציירתי כהוגן, והחכמים שגו בידיעתם, והחכמים גללו כל החסרון על הצייר שלא צייר תמונת משה כהוגן, והמלך אשר נכסף לדעת מי משניהן יצדק, נסע ברכבו ובפרשיו ויבוא אל תוך מחנה ישראל, ובבואו וישא עיניו וירא את משה איש אלהים מרחוק וימהר ויקח את הציור מתוך חצנו, ויבט והנהו כתמונתו וכצלמו כאשר ציירו הצייר, קולע אל השערה ולא יחטא, ויפג לבו ויפלא ויתמה עד מאוד, וילך ויבוא בעצמו אל אהל איש האלהים ויכרע וישתחוה לאפיו, ויספר למשה כל הדברים האלה אשר נעשו, ויאמר עוד, בי אדוני איש האלהים, הנני קודם ראותי פניך פני אלהים אמרתי אך אולי הצייר שגה במלאכתו, לבעבור חכמי מפורסמים לבקיאים מאד בחכמת [הפיזיאנאמי] ואין דוגמתם, אך עתה אחרי ראותי כי תמונתך מכוונת אל הציור אשר הביא הצייר, לא נותר בי אשמה רק לומר כי חכמי בגדו בי, וכי חכמי אליל הם וחכמת מה להם, והם אוכלי שולחני, ויתעונו מאז בהבליהם, ויען משה איש אלהים ויאמר, לא כן, גם הצייר, גם חכמך, נפלאים הם בידיעתם וחכמתם, אולם דע לך, כי לולי הייתי בטבע באמת כפי ששמעת ממדותי, לא טוב אנוכי מבול עץ יבש, כי גם ממנו נמנעו

ונחשכו כל חסרונות האדם, ואם כן, הכי בעבור זה אהיה יקר בעיני אלהים ואדם, אמנם כן ידידי, לא אבוש לומר לך, כי כל החסרונות אשר שפטו עלי חכמיך, כולם קשורים בי בטבע, ואפשר עוד יותר מאשר שפטו חכמיך, ואני בכח אמיץ הנה התחזקתי ורדיתי וכבשתי אותם, עד אשר קניתי לי הפוכם לטבע שני, ולכן ובעבור זה יקרתי והתכבדתי בשמים ממעל ובארץ מתחת, ועל פי זה נבין היטב שבח הרופא ממאמר זה, דמדלא קאמר כשר שברופאים כבסיפא בטבחין, ש"מ שהטוב הזה אין כוונתו כשר, רק מי שחושב את עצמו שהוא המומחה היותר טוב שברופאים, הוא מעותד לגיהנם, דבגאותו זאת סומך על ידיעתו בספק ואינו מתייעץ עם חבריו, כראוי למי אשר בפיו ובקולמסו מונח חיים או מות, וגם ברוב גאונו אינו מסתפק שמא יטעהו דמיונו, ואינו חושש לעיין היטב בספרי הרפואות קודם שיתן להחולה סמי רפואה קודם שידע מהן שלא יוכלו להזיקו כראוי, לילך לאט לאט בענייני סכנת נפשות, וראה שלא אמר התנא, שהוא רשע, או יבא לגיהנם, רק אמר "לגיהנם", ר"ל יש לו הכנה שיוכל לבא על ידה לגיהנם, אבל כל עוד יותר שיהיה לו הכנות לגיהנם כל עוד יגדל שכרו ושבחו כשיכבש הכנותיו:

שו"ת ציץ אליעזר חלק ז סימן מח - קונ' אורחות המשפטים פרק ה

(יז) גם באשה שרופאים ציוו עליה לשמש במוך בגלל מחלה, נראה דצריכה להודיע על כך לאיש מדי לכתה להנשא לו, לא מיבעיא כשהציווי הוא על זמן בלתי מוגבל, אלא אם אפילו הציווי הוא על איזה זמן ממושך ומוגבל ג"כ מחויבת להודיע לו על כך, אחרת יוכל לבוא אחרי הנשואין מדי היודע לו על כך בטענת אונאה ולטעון שאינו מסכים לחיות בצורה כזאת. דהרי ישנם שיטות גדולות וחילוקי דעות שונים בדברי הפוסקים בעצם היתר שימוש במוך, וישנם ג"כ דעות שונות גם בדרכי ההיתר ואופניו [עיין לדוגמא למה שציין בכ"ז בספר שו"ת בנין דוד סי' ס"ח עיין שם וכן בשו"ת מלמד להועיל חאה"ע סי' י"ח עיין שם] וא"כ יכול הבעל לטעון, כל שלא נסתחפה שדהו, שלא היה מסכים ליכנס לחיות עם אשה בדרך כזאת שצריכים לחזר אחרי דרכי היתר שרבים אשר גם אוסרים זה. והרי אפילו בלאחר הנשואין מצינו בשו"ת חתם סופר חיו"ד סוף סי' קע"ב דס"ל דאפי' באופן המותר צריך מיהת רשות הבעל ורצונו משום דאע"פ דאיתתא לא מיפקדא מ"מ כופין אותו להוציא אם רוצה שתערה לאשפה מכ"ש שאין לה רשות להשחית זרע בלי רצונו אפי' כבר קיים פ"ו ואין ראייה מדביתהו דר"ח דאפשר שאני בימיהם דיכול לישא אשה על אשתו או לגרשה לדידה אם יהי' תאב לבנים, משא"כ בזמנינו דאיכא חרגמ"ה לא תעשה בלי רשותו ע"ש, ומינה במכ"ש במלפני הנשואין שהחובה להודיע על כך לאיש [בשו"ת תורת חסד חאה"ע סוף סי' מ"ד כותב שיש לפקפק על דברי הח"ס. ואינו מפרש מהו הפיקפוק ואין להאריך בזה בכאן כי במלפני הנשואין י"ל דגם הת"ח מודה שפיר דבעינן רצון האיש לכך. וכשלא קיים עדנה פו"ר ס"ל שם שאין להתיר אפילו בלאחר הנשואין, שבזה הוא שהמדובר שם. וגם דעת המהר"ש אנגיל שעוד יותר עדיף שהבעל לא ידע כמובא במפתחות שבח"ז ובשו"ת חלקת יעקב ח"ב בהערה שבסוף סי' י"ג. ועיין שם בסימנים י"א י"ב י"ג מה שהאריך בכלל בעצם השאלה. וכן בשו"ת מנחת יצחק ח"א סי' קט"ו עיין שם]. ולא רק טענה של הסכמה על דבר שתלוי בפלוגתת הפוסקים ושמתיירים רק בשעת הדחק ישנו בכאן, אלא גם על דבר שמסתבר לומר שעל כגון גוונא דא להכנס לכתחילה לחיי אישות כאלה באמצעות של שימוש במוך גם המתירים לא היו מסכימים להתיר בכגון דא. והכי מצינו באמת בהדיא בספר חסידים סי' תצ"ט

דס"ל במפורש דההיתר של ג' נשים משמשות במוך הוא לפי שכבר לקחה עיין שם. ויעוין בשו"ת מהרש"ם ח"א סי' ה"ח שכותב ליישב שדברי הס' חסידים יהיו תואמים עם דברי סוגיית הש"ס ביבמות ד' מ"ב עיין שם.

ואפילו במי שדבר צורך השימוש במוך נולד בלאחר הנשואין מצינו בספר שו"ת פרי השדה ח"ד סי' י"ד שכותב שכפי הנראה ברוב שו"ת שנמצאו בזה בגדולי האחרונים, כל מה שמצדדים להתיר בזה הוא באם כבר קיים פ"ו =פריה ורביה= ויש גם תקוה שיוכל להוליד עוד עמה, משא"כ אם לא קיים עוד מצות פו"ר והבעל רך בשנים, קשה להתיר לו לדור עם אשה שהיא לה סכנה שתתעבר, דבמי שכבר קיים מצות פו"ר ליכא כ"כ איסור השחתת זרע אם אינו כדור המבול ממש כיון שעכ"פ ליכא השחתת עולם, ויש עוד תקוה שיוליד עמה, משא"כ אם לא קיים עוד מצות פו"ר בכה"ג ודאי דהוי איסור טפי דגורם הירוס העולם ולא תהו בראה עיין שם.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף נה עמוד ב

ארבעה מתו בעטיו של נחש, ואלו הן: בנימין בן יעקב, ועמרם אבי משה, וישי אבי דוד, וכלאב בן דוד.

סימן מט

בעניני שידוכין

הנה תלמי' צפרע דלהלן אכשר דר'א, היינו שנמלאים כמה צעלי תשובה שיאל יקר מזולל, היינו שהוריהם הם מחללי שבת צפרהס'יא ואינם שומרים כלל על עהרת המשפחה וזנם מלא הדרך לשיצב ונתחנך על עהרת הקודש ונעשה ת"ח הגון, וכן רבות צנות מהורים פורקי עול עשו חיל ללכת לבית יעקב ונעשו צע"ת ושומרי תורה ומצוות, ונשאלתי מרצ גדול אחד מחו"ל שיש שם צע"ת כאלה צעירו, וכבר הגיעו לפרקס ועתה להתחתן, והוא אינו יודע מה לעשות כי מלד אי' הלא כל שאיפת צע"ת אלו הוא להסתדר בצית חרדי וכשר, שלא תמוש התורה מפיו ומפי זרעו וז"ל וגם מוצן שהדבר נחון מאוד שיתחתנו במקום כשר כי להתחתן בצית שאינו הגון, הוא סכנה ח"ו לכל היהדות שלו, ואולם מלד השני הרי מצואר שאין להתחתן עם בני הגדה, כי הם פגומים.

והנה מצואר צאה"ע סי' ד' סעיף י"ג שעי"פ ההלכה אין שום פסול על בן הגדה וצתם כשרה אפי' לכהונה, וא"כ שאלה של איסור אין כאן כלל, רק שמצואר שם שהוא [בן הגדה] הוא פגום ומקולקל והיינו שהוא חלוף ועו פנים וכיו"צ צמדות רעות וכמצואר כ"ז ציש"ש צספ"ג דיצמות, ואם נחליט שיש לרחקם, אפשר שהוא כעין נעילת דלת צפני צע"ת (ולפעמים מתאימים לו צת מינו היינו אשה צעלת תשובה שגם הכורים שלה לא שמרו על עהרת המשפחה).

והנני כותב מה שאולי אפשר ללדד צזה ולא להלכה למעשה כלל רק כתלמיד הדין צקרקע לפני רצותיו, דהנה שמעתי צשם אחד מהרצנים דמה שאמרו שצן הגדה הוא חלוף ומקולקל היינו שכן הוא ע"פ רוצ

אצל יש יולאים מן הכלל ואם אנו רואים צאים זה שאינו חלוף ומקולקל ע"כ שהוא מהמיעוט הצלתי מקולקלים עכ"ד כפי ששמעתי ולכאורה זה מוכרח שהרי כל אדם יש לו כח הצחירה ואפילו צעל מדות קשות יכול לחנך את עצמו לעלות צמעלות התורה ויר"ש ולחקן מדותיו וע"כ דמה שאמרו שהוא חלוף ומקולקל אינו אלא שרוצם כך הוא צסתם אדם, אצל צת"ח שצוקד על התורה והיראה, (וכן כשהצת מתחנכת צצ"ו על עהרת הקודש) אפשר שתיוקן מדותיו הרצב וצפרע כשרואים שמדותיו הגונים כשאר בני תורה.

ושוב העירוני הגאון הגדול צעהמ"ח ספר משנה הלכות שליט"א צמכתצו אלו (שנדפס צמשנה הלכות ח"ו סי' רי"ג ע"ש) שהרדצ"ו ז"ל צספר מצודת דוד מצוה רכ"צ (שמדבר שם צמצות פו"ר) ואחר שכתב שם דאם יעשה את המצוה שלא כתיקונה (ופשוט דר"ל כגון אי' מתשע מדות המצוארים צגמי נדרים ספ"צ, וכש"כ כשנתעצרה מציאות אסורות) גרם להציא לעולם נשמות טמאות כו' והציא לשון הזוה"ק גבי קין ע"ש ואח"כ כתב וז"ל ולא תעשה לומר כי נתצטל כח האפשרות (לעלות צמעלות התורה ועצודת השי"ת) כי לא נתצטל אלא שיהי' לזה יותר קשה מזה עכ"ל, והרי זה כעין האמור לעיל דגם בני הט"מ מסתבר שיכולים לחקן מדותיהם כשאר ישראל אלא שלהם קשה יותר.

והנה איזו פעמים נשאלתי צזה לא מלד הצע"מ אלא מלד הכשרים שהם רואים להתחתן עם צע"ת אלו ואינם חוששים כ"כ על מה שהם צחזקת מקולקלים כיון שכבר נתחנכו כמה שנים צישיצב וחפלים צהם אם מפני הצטיינותם צתורה, אם מפני שלא הולך להם להלד השני צשידוכי צנותם והם חושצים שכאן ילך, ולפעמים מפני שאין כסף לאדון זה, ולהצע"ת יש אפשרות של סידור. ועכ"פ

רוצים להשתדך עמכם ועיקר השאלה העומדת אללם הוא שמא דבר זה (שהוא חלוף ומקולקל) הוא דבר הנמשך לדורות ויהיו יולאי חלליו חלופים ומקולקלים דכתיב שהוא חינוך את עלמנו ללכת בדרך טובים מ"מ שמא עכ"פ טבעו לא נעקרה משורשה ויוליד בנים מקולקלים וזכו עיקר שאלתם.

וזה ג"פ שכל זמן שלא מלינו ראי מפורש שהקלוקל נמשך לדורות אין לחוש כלל שמא הולך לדורות דאין לנו אלא מה שאמרו חכמים, אולם ראיתי באור הפוסקים דס"ה עמוד ד' סק"א על מש"כ צש"ע שם שכן הגדה פגום כתב וז"ל וצניו אחריו יהיו דומין אל שרשו (אפי זוטרי ס"ק ע"ז ממברש"ל) עכ"ל, וחפשתי ולא מלאתי לשון זה לא ציש"ש ספ"ג דיבמות ולא בתשובת מהרש"ל ז"ל ס"י ו' וז"ע היכן מלא ד"ז, ואולי מלאה בדברי מהרש"ל ז"ל במקום אחר ואין לי ספר אפי"ז לעיין בו, ושם אח"ז שלח אלי הגאון משנה הלכות הג"ל במכתבו בעתק לשון האפי"ז ומצואר שהוא מסתמך רק על תשובת מהרש"ל ז"ל ס"י ו' והמהרש"ל ז"ל באמת לא כתב לשון זה [שהפסול נמשך לדורות] אלא שהאפי"ז כתב מדעת עלמו דברים הללו ופשוט שאין כוונת האפי"ז לומר שסגולת הפגם הוא להמשך לדורות. דמנלי זה, אלא רז"ל שאדם זה שהוא חלוף ומקולקל ודאי יתחכו ויתרגלו בניו להיות כמותו, אבל על מי שיגע ותיקן את עלמו שלמעשה איננו חלוף ואינו מקולקל לא אמר האפי"ז כלל שמ"מ בניו יהיו מקולקלים, וכל זמן שאין לנו מקור על זה הרי אין לחוש במה שלא אמרו חז"ל, ושם כתב לי הגאון בעל משנה הלכות בתשובתו וז"ל וכמדומה לי שכך שמעתי מלדיקי אמת שלא חיישינן לדורות שאם ראו שעשו תשובה ונטשו בעלי תשובה אמיתיים דור שני יצא להם צקהל יחוס, שהרי הריחוק הוא לפי שנולדו בעצירה וצניהם אחריהם שילדו הם בקדושה ולא

נולדו בעצירה ואין לרחקם עכ"ל המשנה הלכות וע"ש עוד.

וקצת יש להוכיח דמדות רעות נמשך לדורות מיבמות דע"ט דאמרינן שדוד אסר את הגבטונים לצוא צקהל, כשראה שכן אכזריים ביותר ע"ש, ואמר שג' סימנים בישראל רחמנים וכו' וכל שאינו צמדות עובות אלו, אין ראויין לידבק ע"ש, והנה דהע"ה אסר איסור עולם לדורות משום מדות רעות הללו ומשמע שהמדות הרעות הולכין צירושה מאבות לבנים, אך ו"ל דאין הכוונה שצאופן טבעי הבן כטבע האב אלא נמשך לדורות ע"י חינוך והרגל שכיון שהאב מתנהג באכזריות ממילא בניו מתלמדים ממנו ומתחנכים לכל מה שנעשה סביבם, אבל כשהאב עשה תשובה ומתערב בין ישראל שומרי תורה ומתנהגים צמדות טובות ממילא גם הבנים יתנהגו כהוגן, עוד ילכ"ע מצילה דל"צ ע"צ דשצ"מ איקלע לצבל בעל מהם עיסקא ולא יהבו לי. מזוני מיזן נמי לא זיינהו, אמר הני מערב רב קאתי וכו' ע"ש אלמא דהערב רב נשארין צמדות רעות שלהן לעולם, אך אפשר דמשפחות גויים גריעי טפי שעיקר מדות עובות הללו (רחמנים ציישנים גמ"ח) נתונים נתונים המה לישראל ולא לנכרים אבל בישראל שקלקל וע"י זה גרם לבניו שיהיו בעלי מדות רעות, אין לנו ראי שזה נמשך לדורות.

ועוד נלעגי"ד פשוט דאפי' את"ל שהמדות רעות הולכים ג"כ צירושה מ"מ כשמתחננים עם מקולקל (באחד מהע"מ) אין בניו אלא חלי מקולקל שהרי יש בו ג"כ לד ירושת מדות טובות מאמו שהיא לא מקולקלת, ודור השני שאחריו לא יהי בו אלא רציע ודור השלישי שמינית ודור הששי שמינית שצשמינית וכו' וכו' דהא ודאי גם מכה האם יש השפעה על הולד (וכ"מ לכאוי מהא דאמרי' דהנושא אשה לריך שיצדוק באחי ולכאוי ענינו לפי שהיא מסתמא כאחים שלה, ואיכותה יעצר

קהלות

יבמות סימן מט

יעקב

קעה

דעת חכמים

לתולדותי) ודוקא לענין פסולים אמרי "לו
הלך אחר פסולו" אצל לענין השפעת ההורים
על הבנים כל אחד משפיע לפי ערכו וממילא
בחלק של מקולקל פוחת והולך כ"ל.

וההיא דצינא דל"ג דאמר מערב רב קאתי
(ואמאי לא אמרי דכח הע"ר כזר
הי פוחת והולך) נראה דמסתבר שהמשפחות
של הע"ר היו מתחתנים צינם לצין עצמם
ולא עם ישראל (כי ישראל לא ראו לדבק
עם הע"ר וכדאמרי אין ארור מדבק בצרוך)

וכנראה שהיו כמה חוגים ומשפחות ששמרו
על משפחתן להתחתן זה עם זה כדי לשמור
על שלמות המשפחה, באופן שאם הם מע"ר
הי תמיד עיקר יחוסם למשפחות הע"ר,
ואכתי ל"ג.

וכתבתי כ"ז להעיר מה שיש ללמד צענינים
אלו ולענין הלכה למעשה הדבר
מסור לחכמים מורי הוראה שהגיעו להוראה
ולא ישראל יצילנו משגיאות ויראנו נפלאות
מתורתו הקדושה.